

บทที่ 2

อาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุน

ในการศึกษาบทนี้ จะทำการศึกษาเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการผลิต และการลักลอบค้าอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุน โดยเริ่มพิจารณาจากความหมายของอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุน ทั้งในความหมายของกฎหมายระหว่างประเทศ และในความหมายของประเทศไทย การผลิต การลักลอบค้าอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนในลักษณะองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ผลกระทบจากการผลิต และการลักลอบค้าอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนโดยผิดกฎหมาย และสภาพปัญหาของการผลิต และการลักลอบค้าอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนปืนโดยผิดกฎหมาย

2.1 ความหมายของอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุน

อาวุธปืนเป็นสิ่งที่ป็นอาวุธโดยสภาพและมีอันตรายในตัวเอง ประชาชนสามารถมีไว้ในครอบครองและใช้ในการป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของตนเองได้แต่ต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย อาวุธปืนมีส่วนสัมพันธ์กับสถานการณ์อาชญากรรม โดยเฉพาะในคดีที่เกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน อาวุธปืนที่คนร้ายมักนำมาใช้ในการกระทำความผิดคืออาวุธปืนที่ผิดกฎหมาย หรืออาวุธปืนเถื่อน ซึ่งเป็นปัญหาที่รัฐจะต้องคำนึงถึงและมีมาตรการในการควบคุม โดยใช้มาตรการในทางกฎหมายอย่างเข้มงวด

2.1.1 อาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนในความหมายระหว่างประเทศ

ความหมายของอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนตามความหมายระหว่างประเทศได้มีการกำหนดความหมายของคำดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะในพิธีสารฯ ข้อ 3 ดังนี้¹

---

¹ พิธีสารต่อต้านการผลิตและลักลอบค้าอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนโดยผิดกฎหมาย ข้อ 3.

(1) อาวุธปืน (Firearms)

พิธีสารฯ ข้อ 3 (a) บัญญัติว่า “อาวุธปืน หมายถึง อาวุธอันประกอบด้วยลำกล้องที่สามารถนำพาเคลื่อนที่ไป ที่ได้รับการออกแบบ หรืออาจปรับให้สามารถส่งกระสุน ลูกปืน หรือกระสุนวิถีโค้ง ด้วยการจุดระเบิดแต่ไม่รวมถึง อาวุธปืนโบราณ หรืออาวุธปืนโบราณจำลอง การกำหนดความหมายของอาวุธปืนโบราณ และอาวุธปืนโบราณจำลองให้เป็นไปตามกฎหมายภายใน อย่างไรก็ตามอาวุธปืนโบราณ มิให้หมายรวมถึงอาวุธปืนที่ผลิตขึ้นหลังปี ค.ศ. 1899”

เมื่อพิจารณาตามคำจำกัดความข้างต้น อาจสรุปได้ว่า อาวุธปืนตามความหมายของพิธีสารฯ นั้นเป็นอาวุธที่สามารถที่จะนำพาเคลื่อนที่ไปได้ (portable) จึงหมายความว่าจำกัดประเภทอยู่เพียงอาวุธปืนที่มีขนาดเล็กหรือไม่ใหญ่นัก และเป็นอาวุธที่สามารถจะใช้ยิงได้ทั้งกระสุนวิถีตรงและกระสุนวิถีโค้ง ส่วนอาวุธปืนโบราณ ไม่ถือเป็นอาวุธปืนตามความหมายของพิธีสารฯ นี้ด้วยแต่อย่างใด เนื่องด้วยเหตุผลในการยกเว้นพิธีสารฉบับนี้นั้นเป็นไปเพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดจากการแพร่ระบาดของอาวุธปืนขนาดเล็กและอาวุธเบา (small arms and light weapons) ซึ่งเป็นอาวุธสำคัญที่ได้ถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการทำร้ายประชาชนระหว่างเหตุการณ์ความขัดแย้งระหว่างชนชาติและศาสนาในภูมิภาคต่างๆของโลกในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา²

ดังนั้น “อาวุธปืน” ตามความหมายของพิธีสารฯ จึงน่าจะหมายความรวมถึง อาวุธปืนที่เข้าลักษณะเป็นอาวุธขนาดเล็กและอาวุธเบาด้วย ซึ่งจากการพิจารณาความหมายและคำจำกัดความของอาวุธประเภทนี้ พอสรุปได้ว่า อาวุธขนาดเล็กและอาวุธเบา หมายถึง ตั้งแต่ปืนสั้นไปจนถึงระบบต่อสู้ทางอากาศซึ่งสามารถนำพาเคลื่อนที่ไปได้ และรวมถึงอาวุธที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการทหารด้วย³ นอกจากอาวุธปืนที่บุคคลทั่วไปใช้เพื่อป้องกันตัวแล้ว ยังหมายถึงอาวุธสงครามบางประเภทด้วย

² ดูเพิ่มเติมใน The Law and Order Committee, “International Treaty Examination of Protocol Against the Illicit Manufacturing of and Trafficking in Firearms, their Parts, Components and Ammunition, supplementing the United Nation Convention Against Transnational Organized Crime, Report of the Law and Order Committee,” Report of the Law and Order committee, (Wellington : New Zealand house of representatives, 2004).

³ ตามคำจำกัดความของกระทรวงต่างประเทศสหรัฐอเมริกา อาวุธขนาดเล็ก (small arms) หมายถึงอาวุธปืนที่สามารถพกพาเคลื่อนที่ไปได้ รวมทั้งเครื่องกระสุนปืนที่เข้ากับอาวุธปืนดังกล่าว ทั้งนี้ อาวุธนั้นต้องถูกสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางการทหาร สำหรับบุคคลใช้ในการต่อสู้

(2) ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ (parts and components)

พิธีสารฯ ข้อ 3 (b) บัญญัติว่า “ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ หมายถึง ส่วนประกอบ หรือ ชิ้นส่วนอะไหล่ที่ได้รับการออกแบบมา เพื่อใช้กับอาวุธปืนโดยเฉพาะ และมีความสำคัญต่อการทำงานของอาวุธนั้น อันได้แก่ ลำกล้อง โคร่งปืนหรือที่รับตัวปืน เลื่อนปืน หรือลูกไม้ ปลอกบังคับ ครอบแหวนปรับแรงถอยหรือปลอกสวมลำกล้องและเครื่องมืออื่นๆที่ออกแบบ หรือนำมาใช้เพื่อลดเสียงอันเกิดจากการยิงอาวุธปืน”

เมื่อพิจารณาตามคำจำกัดความข้างต้น จะเห็นว่า พิธีสารฯ กำหนดให้ ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ ซึ่งหมายถึง ส่วน หรือส่วนทดแทนที่ออกแบบเฉพาะเพื่อใช้สำหรับอาวุธปืน และมีความสำคัญต่อการทำงานของอาวุธปืนนั้น ซึ่งประกอบด้วยลำกล้อง โคร่งหรือเครื่องรับ ลูกเลื่อนหรือลูกสูบ แหวนหรือปลอกสวม และเครื่องมืออื่นๆที่ออกแบบหรือนำมาปรับใช้เพื่อลดเสียงอันเกิดจากการยิงอาวุธปืน⁴ อาจสรุปได้ว่าเป็นการบัญญัติหมายความรวมถึงส่วนประกอบหลักของอาวุธปืน และเครื่องมืออื่นที่ออกแบบมาเพื่อใช้คู่กับ หรือใช้ร่วมกันกับอาวุธปืนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของอาวุธปืนนั้น

โดยทั่วไป จะหมายความรวมถึง ปืนสั้นแบบบอทโตเมติก ปืนยาว ปืนเล็กกลด ปืนกลเบา แต่ไม่รวมถึง ปืนยาวที่ใช้ล่าสัตว์ ปืนสั้นสำหรับบุคคลธรรมดาใช้ป้องกันตัว หรืออาวุธปืนเพื่อการสะสม ส่วน อาวุธเบา (light weapons) หมายถึง อาวุธที่มีน้ำหนักมากกว่าและขนาดใหญ่กว่า สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางการทหาร สำหรับกลุ่มคนขนาดย่อมใช้ในการต่อสู้ และอาจหมายถึงอาวุธปืนแบบพกพาบางประเภท เช่น ปืนกลหนัก ที่ยิงจรวดแบบติดตั้งหรือพกพา รวมถึง ปืนใหญ่ขนาดเบา เครื่องยิงลูกระเบิด และเครื่องยิงจรวดต่อสู้อากาศยานแบบประทับไหล่ เป็นต้น ดูเพิ่มเติมใน <http://www.state.gov/t/pm/ris/fs/2001/3768.htm>.

⁴ ประธาน วัฒนวาณิชย์ และคณะ, “การใช้ถ้อยคำในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและพิธีสารแนบท้าย”, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 2), (กรุงเทพมหานคร : สถาบันกฎหมายอาญาสำนักงานอัยการสูงสุด, 2548), น. 88.

(3) เครื่องกระสุนปืน (ammunition)

พิธีสารฯ ข้อ 3 (c) บัญญัติว่า “เครื่องกระสุนปืน หมายถึง กระสุนปืนทั้งหมด หรือเพียงส่วนประกอบ อันได้แก่ ปลอกกระสุนปืน ชนวนกลาง ดินขับ หัวกระสุนหรือกระสุนวิถีโค้งซึ่งใช้กับอาวุธปืน ในกรณีที่ส่วนประกอบเหล่านั้นต้องได้รับอนุญาตจากรัฐภาคี”

“เครื่องกระสุนปืน” ตามความหมายของพิธีสารฯ หมายถึง กระสุนปืนทั้งหมด หรือเพียงบางส่วน รวมถึงปลอกกระสุน ชนวนดินปืน หัวกระสุนหรือกระสุนวิถีโค้ง ซึ่งใช้ในอาวุธปืน และส่วนประกอบเหล่านั้นต้องได้รับอนุญาตจากรัฐ จะเห็นได้ว่า พิธีสารฯ ได้รวมเอาส่วนประกอบของกระสุนปืนเข้าไว้ด้วยกันต่างจากกรณีของ “อาวุธปืน” ที่นำส่วนของ “ชิ้นส่วนและอุปกรณ์” ออกมาบัญญัติแยกไว้ต่างหาก นอกจากนี้ ยังระบุด้วยว่าส่วนประกอบกระสุนปืนต้องได้รับอนุญาตจากรัฐก่อนด้วย ซึ่งแตกต่างจากกรณีของ “อาวุธปืน” ที่ไม่ได้กล่าวถึงเรื่องการอนุญาตไว้ในส่วนของคำจำกัดความ แต่จะกำหนดไว้เป็นเงื่อนไขของ “การผลิตโดยมิชอบด้วยกฎหมาย”

นอกจากคำว่าอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนปืน แล้วนั้น พิธีสารฯ ยังคงให้ความสำคัญ และนิยามความหมายของคำเฉพาะอีก 3 คำ และได้บัญญัติคำนิยามไว้เป็นดังนี้

(4) การผลิตโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (illicit manufacturing)

พิธีสารฯ ข้อ 3 (d) บัญญัติว่า “การผลิตโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หมายถึง การผลิตหรือการประกอบอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ หรือเครื่องกระสุนปืน

(i) โดยใช้ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ ซึ่งลักลอบเข้ามาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(ii) โดยไม่มีใบอนุญาต หรือไม่ได้รับการอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐ

ภาคี หรือ

(iii) ไม่ได้ทำเครื่องหมายบนอาวุธปืนระหว่างขั้นตอนการผลิต ให้ถูกต้องตามข้อ 8 แห่งพิธีสารนี้

การออกใบอนุญาตหรือการอนุญาตให้มีการผลิตชิ้นส่วนและอุปกรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมายภายใน”

จากบทบัญญัติในข้อนี้ สามารถพิจารณาแยกได้เป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนแรก คือ การอธิบายความหมายของการผลิต ซึ่งหมายถึงการประกอบ นอกจากอาวุธปืนแล้ว ยังหมายความรวมถึงการประกอบชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนปืนด้วย

ส่วนที่สอง คือ เงื่อนไขสามประการ ได้แก่ การใช้ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ ใบอนุญาต และเครื่องหมายบนอาวุธปืน ที่ทำให้การผลิตเป็นการผลิตที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญของพิธีสารฯ

นอกจากนี้ ยังกำหนดให้การออกใบอนุญาต หรือการอนุญาตการผลิตชิ้นส่วนและอุปกรณ์จะต้องมีความถูกต้องสอดคล้องกับกฎหมายท้องถิ่น⁵ ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกัน ปรามปราม และลงโทษการผลิตอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนโดยผิดกฎหมาย

(5) การลักลอบค้าโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (illicit trafficking)

พิธีสารฯ ข้อ 3 (e) บัญญัติว่า “การลักลอบค้าโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หมายถึง การนำเข้า การส่งออก การได้มา การขาย การส่ง การเคลื่อนย้ายหรือการเปลี่ยนมือของอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนปืน จากหรือข้ามพรมแดนของรัฐภาคีหนึ่งไปยังอีกรัฐภาคีหนึ่ง ซึ่งรัฐใดรัฐหนึ่งนั้นมิได้อนุญาตตามที่ระบุไว้ในพิธีสารนี้หรือซึ่งอาวุธปืนเหล่านั้นมิได้ทำเครื่องหมายให้ถูกต้องตามที่ระบุไว้ในข้อ 8 แห่งพิธีสารนี้”

จากบทบัญญัติในข้อนี้ สามารถพิจารณาแยกได้เป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนแรก คือ การอธิบายความหมาย อุทกรรมที่เกี่ยวกับอาวุธปืนฯ ตามที่บทนิยามระบุไว้ ไม่ว่าจะเป็นการนำเข้า การส่งออก การได้มา การส่ง หรือการเคลื่อนย้ายด้วยประการใดๆ ที่มีองค์ประกอบสำคัญร่วมกันอยู่ประการหนึ่ง คือ ต้องเป็นการกระทำข้ามพรมแดนจากรัฐหนึ่งไปยังอีกรัฐหนึ่ง ดังนั้นจึงมิได้หมายความว่าความรวมถึงการค้าอาวุธปืนฯ ภายในประเทศด้วยแต่อย่างใด

ส่วนที่สอง คือ ส่วนที่เป็นเงื่อนไขทางกฎหมาย ซึ่งเงื่อนไขของการลักลอบค้าอาวุธปืนฯโดยมิชอบด้วยกฎหมายนั้น พิธีสารฯกำหนดไว้สองประการ ได้แก่ กระทำโดยมิได้รับอนุญาต และมีได้ทำเครื่องหมายให้ถูกต้องตามที่ระบุในพิธีสาร⁶

⁵ เฟิงอ๋าง, น 89

⁶ พิธีสารฯ ข้อ 8 การทำเครื่องหมายอาวุธปืน

1. เพื่อประโยชน์ในการระบุและติดตามอาวุธปืน รัฐภาคีจะต้อง

ก) ระหว่างการผลิตอาวุธปืนแต่ละกระบอก ต้องทำเครื่องหมายเฉพาะระบุชื่อผู้ผลิต สถานที่และประเทศผู้ผลิต และหมายเลขประจำปืน หรือทำเครื่องหมายเฉพาะอื่นโดยมีสัญลักษณ์รูปเลขาคณิต ประกอบรหัสตัวเลข ซึ่งรัฐผู้ผลิตสามารถใช้ระบุอาวุธปืนกระบอกนั้นได้

ข) ต้องให้มีการทำเครื่องหมายบนอาวุธปืนที่ได้นำเข้า ระบุประเทศที่นำเข้า และหาก

(6) การตามรอย (tracing)

พิธีสารฯ ข้อ 3 (f) บัญญัติว่า “การตามรอย หมายถึง การสะกดรอยติดตามอาวุธปืนอย่างเป็นระบบ และบางกรณีอาจเป็นชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนปืน จากผู้ผลิตไปยังผู้ซื้อ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการช่วยเหลือทางการของรัฐบาลในการสืบหา สืบสวนสอบสวน และวิเคราะห์ กรณีที่มีการผลิตและลักลอบโดยมิชอบด้วยกฎหมาย”

“การตามรอย” หมายถึง มาตรการการสะกดรอยติดตามอย่างเป็นระบบของอาวุธปืน รวมถึง ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุน จากผู้ผลิตไปยังผู้ซื้อ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการช่วยเหลือให้ทางการของรัฐบาลตรวจสอบ สืบสวนสอบสวน และวิเคราะห์การผลิตที่มิชอบด้วยกฎหมาย และการลักลอบค้าอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนที่มิชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นความผิดตามพิธีสารนี้⁷

เป็นไปได้ ปีนี้นำเข้า ทั้งนี้ก็เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของประเทศนั้นสามารถติดตามตรวจสอบอาวุธปืนนั้นได้ และทำเครื่องหมายเฉพาะ หากอาวุธปืนนั้นไม่มีเครื่องหมายดังกล่าว ข้อบังคับวรรคนี้นี้มิให้ใช้บังคับในกรณีการนำเข้าชั่วคราวเพื่อนำไปใช้ในทางที่ยืนยันได้ว่าชอบด้วยกฎหมาย

ค) ในกรณีของการจ่ายโอนอาวุธปืนออกจากการเก็บรักษาของทางราชการไปให้กับประชาชนใช้เป็นการถาวร ต้องมีเครื่องหมายที่เหมาะสมซึ่งรัฐบาลสามารถใช้ตรวจสอบยืนยันที่มาของประเทศผู้จ่ายโอนนั้นได้

2. รัฐบาลต้องส่งเสริมให้อุตสาหกรรมผู้ผลิตอาวุธปืนพัฒนามาตรการป้องกันการลอบหรือแก้ไขเครื่องหมายประจำอาวุธปืน

⁷ พิธีสารฯ ข้อ 5 การกำหนดฐานความผิด

1. รัฐบาลแต่ละรัฐจะต้องออกมาตรการทางนิติบัญญัติและมาตรการอื่นตามที่จำเป็นเพื่อกำหนดให้การกระทำที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้โดยเจตนาเป็นความผิดอาญา

ก) การผลิตอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนปืนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ข) การลักลอบค้าอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนปืนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ค) การปลอมแปลง หรือทำให้ลบล้าง หรือเปลี่ยนแปลงเครื่องหมายบนอาวุธปืนซึ่งระบุไว้ในข้อ 8 แห่งพิธีสารนี้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย

2. รัฐบาลแต่ละรัฐจะต้องออกมาตรการทางนิติบัญญัติและมาตรการอื่นตามที่จำเป็นเพื่อกำหนดให้การกระทำต่อไปนี้เป็นความผิดอาญา

บทบัญญัติเกี่ยวกับ “การตามรอย” นี้มีลักษณะเป็นมาตรการความร่วมมือระหว่างรัฐ กล่าวคือ ไม่ได้มีลักษณะเป็นมาตรการควบคุมหรือบังคับดังเช่นในกรณีของกฎหมายภายในทั่วไป โดยมีได้กำหนดให้ประเทศภาคีต้องรับค่านิยมเหล่านี้ไปปฏิบัติเป็นกฎหมายโดยเคร่งครัดแต่อย่างใด ซึ่งถือเป็นลักษณะพิเศษของพิธีสารฉบับนี้ โดยจะนำไปใช้ในกรณีที่มีการผลิตและลักลอบค้าโดยมิชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น

การตามรอยอาวุธปืน ถือเป็นมาตรการพิเศษของพิธีสารที่บัญญัติไว้เพื่อใช้บังคับในการต่อต้านการผลิตและลักลอบค้าอาวุธปืน โดยมิชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นวัตถุประสงค์หลักของพิธีสารโดยตรง อย่างไรก็ตาม การที่จะนำมาตราการดังกล่าวไปบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพได้เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับคุณภาพและความถูกต้องของข้อมูลของอาวุธปืนที่จัดเก็บ ตามที่พิธีสารได้วางมาตรการไว้ตั้งแต่ต้นแล้วนั่นเอง

2.1.2 อาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนในความหมายของประเทศไทย

เมื่อพิจารณาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืน ชิ้นส่วน และเครื่องกระสุนในประเทศไทยแล้ว พบว่ามีตัวบทกฎหมายของไทยที่บทบัญญัติเกี่ยวกับค่านิยมอาวุธปืน ได้แก่ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ซึ่งเปรียบเสมือนกฎหมายแม่บทของกฎหมายอาวุธปืนไทย มีลักษณะเป็นกฎหมายทั่วไปใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไปและควบคุมการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับอาวุธปืนเกือบทั้งหมด และกฎหมายอีกสองฉบับ ได้แก่ คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 37 พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530 บัญญัติ ซึ่งบัญญัติขึ้นเพื่อเสริมกฎหมายทั่วไปให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

(1) อาวุธปืน

พระราชบัญญัติอาวุธปืน พ.ศ. 2490 มาตรา 4 (1) บัญญัติว่า “อาวุธปืน” หมายความว่า ความรวมมตลอดถึง อาวุธทุกชนิดซึ่งใช้ส่งเครื่องกระสุนปืนโดยวิธีระเบิด หรือกำลังดันของแก๊ส หรืออัดลมหรือเครื่องกลไกอย่างใด ซึ่งต้องอาศัยอำนาจของพลังงานและววนหนึ่งส่วนใดของอาวุธนั้นๆ ซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่าสำคัญและได้ระบุไว้ในกฎกระทรวง”

“อาวุธปืน” ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน พ.ศ. 2490 หมายความว่า

- 1) อาวุธปืนโดยตรง ได้แก่
  - (ก) อาวุธปืนสำหรับใช้ยิง
  - (ข) มีเครื่องประกอบด้วยลำกล้องที่ทำด้วยโลหะที่ทนต่อแรงระเบิดของดินปืน
  - (ค) ดินระเบิดที่เป็นพลังขับเคลื่อนกระสุนให้ออกจากลำกล้อง
  - (ง) เครื่องจุดชนวนดินระเบิดหรือที่เรียกว่าเครื่องลั่นไก และ
- 2) นอกจากอาวุธปืนตามที่กล่าวมาแล้ว ยังหมายความรวมถึงอาวุธทุกชนิดที่ใช้ส่งเครื่องกระสุนปืนโดยวิธีระเบิด หรือกำลังดันของแก๊ส หรืออัดลม หรือเครื่องกลไกอย่างใดซึ่งต้องอาศัยพลังงานส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธปืนนั้นซึ่งระบุไว้ในกฎกระทรวง^๘
- 3) ส่วนของอาวุธปืนที่ให้ถือว่าเป็นอาวุธปืนนั้น ได้แก่ส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธปืนตามข้อ 1 แห่งกฎกระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2491 ดังนี้
  - (ก) ลำกล้อง คือ ลำกล้องของอาวุธปืนที่เป็นปืนตามกฎหมาย
  - (ข) เครื่องลูกเลื่อนหรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลูกเลื่อนนี้หมายความว่าถึงปืนอัตโนมัติ ซึ่งต้องมีลำเลื่อนสำหรับให้กระสุนปืนเคลื่อนเข้ารังเพลิงและเมื่อยิงแล้วปลอกจะได้สลัดออกไปทางช่องที่ลูกปืนนัดต่อไปถูกดันขึ้นมาจากแม่กาศขึ้นแล้วถูกผลักเข้าไปในรังเพลิงเพื่อใช้ยิงในครั้งต่อไป สำหรับส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลูกเลื่อนนั้น ก็ได้แก่สปริงสำหรับบังคับให้ลำเลื่อนเดินหน้าถอยหลังตามจังหวะอัตโนมัติของมัน
  - (ค) เครื่องลั่นไกหรือส่วนประกอบของเครื่องลั่นไก ส่วนนี้ได้แก่ เข็มแทงชนวน นกสับและไกปืน เป็นต้น
  - (ง) เครื่องส่งกระสุนของกระสุน หรือส่วนประกอบสำคัญของสิ่งเหล่านี้ ได้แก่ แม่กาศขึ้นสำหรับปืนออโต้เมติกดังกล่าว ในข้อ ค. สปริงในแม่กาศขึ้นสำหรับบังคับให้กระสุนปืนเลื่อนเข้ารังเพลิงก็ถือเป็นส่วนประกอบสำคัญของเครื่องส่งกระสุนได้

^๘ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2491) ข้อ 1 ส่วน ของอาวุธปืนที่ให้ถือว่าเป็น "อาวุธปืน" ได้แก่ (1) ลำกล้อง (2) เครื่องลูกเลื่อนหรือ ส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลูกเลื่อน (3) เครื่องลั่นไก (4) เครื่องส่งกระสุนของกระสุนหรือส่วนประกอบสำคัญของสิ่งเหล่านี้

สำหรับของกระสุน อาจได้แก่ลูกโมสำหรับปืนที่มีช่องวงกลมขนาดลูกแม็กนั้นใส่เข้าไปไม่ได้พอดี ถ้าไม่ยิงก็ใช้เป็นที่ยึดลูกปืนได้ห้าหรือหกนัดตามพิกัด แต่ถ้ายิงก็จะเป็นทั้งที่ยึดลูกปืนและรังเพลิงไปในตัว แต่ของกระสุนนี้ไม่หมายความถึงซองใส่กระสุนปืนหรือซองปืน เพราะซองกระสุนตามความหมายนี้จะต้องเป็นส่วนประกอบที่เป็นตัวปืนนั้นด้วย โดยถ้าขาดซองกระสุนไปปืนนั้นก็ไม่สามารถใช้ยิงได้ คือ ต้องเป็นส่วนประกอบสำคัญต่อการทำงานของตัวปืนนั่นเอง⁹

จากบทบัญญัติในข้อนี้ จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ได้ให้คำนิยามของอาวุธปืนไว้อย่างกว้าง โดยอาจใช้ครอบคลุมถึงสิ่งที่โดยสภาพอาจไม่ใช่อาวุธปืน แต่สามารถใช้งานในลักษณะเดียวกับอาวุธปืนได้ นอกจากนี้ ยังอาจหมายรวมถึงสิ่งที่สามารถใช้เป็นอาวุธปืนในอนาคตได้ นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงส่วนประกอบของอาวุธปืนโดยกำหนดว่าเป็นอำนาจของรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงระบุให้ถือว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธปืนเป็นอาวุธปืนด้วย หากเห็นว่าส่วนประกอบนั้นเป็นส่วนสำคัญของอาวุธปืน¹⁰

ตามคำสั่ง ปร.37 ข้อ 2 (1) หมายถึง อาวุธอย่างอื่นที่ใช้ส่งกระสุนปืน โดยวิธีระเบิดหรือกำลังดันของก๊าซ หรืออัดลม หรือเครื่องกลไกอย่างใด ๆ ซึ่งต้องอาศัยอำนาจของพลังงานรวมทั้ง ส่วนประกอบของสิ่งนั้นๆด้วย¹¹

ตามพระราชบัญญัติยุทธภัณฑ์ฯ พ.ศ. 2530 มาตรา 4 ความหมายของคำว่า ยุทธภัณฑ์ หมายถึง อาวุธ เครื่องอุปกรณ์ สารเคมี สารชีววะ สารรังสี หรือเครื่องมือ เครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบ หรือการสงครามได้¹²

จึงอาจสรุปได้ว่า “อาวุธปืน” ตามความหมายของกฎหมายอาวุธปืนของไทยนั้น หมายถึง อาวุธปืน ถึงแม้ว่าจะใช้การได้หรือไม่ก็ตาม และรวมถึงส่วนประกอบของอาวุธปืนด้วย

(2) เครื่องกระสุน

พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มาตรา 4 (2) บัญญัติว่า “เครื่องกระสุน

⁹ พันตำรวจตรีชำนาญ ชื่นยินดี, “นโยบายของรัฐในการควบคุมอาวุธปืน”, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540), น. 29.

¹⁰ เพิ่งอ้าง, น. 30.

¹¹ คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 37 พ.ศ. 2525 ข้อ 2 (1)

¹² พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530 มาตรา 4

ป็น” หมายความว่ารวมตลอดถึงกระสุนโดด กระสุนปราย กระสุนแตก ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ทู่นระเบิด และจรวด ทั้งชนิดที่มีหรือไม่มีกรดแก๊ส เชื้อเพลิง เชื้อโรค ไอพิษ หมอกหรือควัน หรือกระสุน ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ทู่นระเบิดและจรวดที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน หรือเครื่อง หรือสิ่งสำหรับอัดหรือทำ หรือใช้ประกอบเครื่องกระสุนปืน”

ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ได้ให้ความหมายของเครื่องกระสุนปืน ครอบคลุมถึงสิ่งต่างๆดังนี้¹³

1) เครื่องหรือสิ่งสำหรับอัดหรือทำหรือใช้ประกอบเครื่องกระสุนปืน อันได้แก่ ดินปืน และลูกกระสุนปืน และเครื่องจุดระเบิดของดินปืน เป็นสาระสำคัญของเครื่องกระสุนปืน ดังจะเห็นได้จากลักษณะของปืนเก่าในยุคแรกๆ จนกระทั่งได้พัฒนาเป็นกระสุนแม็กนั่มขนาดต่างๆ

2) เครื่องกระสุนปืนยังหมายรวมตลอดถึงกระสุนลูกโด กระสุนลูกปราย กระสุนแตก ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ทู่นระเบิดและจรวด ซึ่งใช้เป็นเครื่องประหารหรือทำลายด้วยแรงปะทะของกระสุนปืนนั้นๆ

3) เครื่องกระสุนปืนดังกล่าวในข้อ 2) ที่มีกรด แก๊ส เชื้อเพลิง เชื้อโรค ไอพิษ หมอกหรือควัน เช่นปืนยิงแก๊สน้ำตา ปืนเพลิงที่ใช้ในการปราบจลาจล หรือปืนที่ใช้ยิงหมอกควันหรือแก๊สพิษสำหรับใช้ในสงคราม เป็นต้น

4) กระสุน ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ทู่นระเบิด หรือจรวด ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกันตามข้อนี้ ได้แก่ กระสุนปืนรถถัง หรือตอร์ปิโดที่ยิงไปจากเรือดำน้ำ หรือจรวดที่ยิงจากฐานบนพื้นดิน หรือจากเครื่องบิน หรือทู่นระเบิดที่ถูกยิงจากเรือรบไปปล่อยไว้ในน่านน้ำใต้น้ำหนึ่งเพื่อตกทำลายฝ่ายข้าศึก ก็อาจอยู่ในเครื่องกระสุนปืนนี้ด้วย

และคำสั่งฯ พร. 37 ข้อ 2 (2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กระสุนปืน หมายความว่ารวมถึงกระสุนโดด กระสุนปราย กระสุนแตก ลูกกระเบิดตอร์ปิโด ทู่นระเบิดและจรวด ทั้งชนิดที่มีหรือไม่มีกรด แก๊ส เชื้อเพลิง เชื้อโรค ไอพิษ หมอก หรือควัน หรือกระสุน ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ทู่นระเบิดและจรวด ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน หรือเครื่อง หรือสิ่งสำหรับอัดหรือทำหรือใช้ประกอบเครื่องกระสุนปืน¹⁴

จะเห็นได้ว่า คำจำกัดความของ “เครื่องกระสุนปืน” มีลักษณะแตกต่างไปจากกรณี

¹³ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 9, น. 30.

¹⁴ คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 37 พ.ศ. 2525 ข้อ 2 (1)

ของ “อาวุธปืน” กล่าวคือ ไม่ได้อธิบายลักษณะการทำงานของเครื่องกระสุนปืน แต่ระบุชื่อเรียกของเครื่องกระสุนปืนแต่ละประเภทไว้เลย โดยได้ระบุสิ่งที่เข้าลักษณะเป็นเครื่องกระสุนปืนไว้อย่างหลากหลายครอบคลุมกระสุนปืนแทบทุกชนิด นอกจากนั้น ยังบัญญัติให้หมายรวมถึงสิ่งที่ใช้ในการประกอบเป็นเครื่องกระสุนปืนไว้ด้วย

(3) สิ่งเทียมอาวุธปืน

พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มาตรา 4 (5) “สิ่งเทียมอาวุธปืน หมายความว่า สิ่งที่มีรูปและลักษณะอันน่าจะทำให้หลงเชื่อว่าเป็นอาวุธปืน”

พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ได้ให้ความสำคัญและกล่าวถึงสิ่งที่ไม่ใช่อาวุธปืน แต่ถูกสร้างขึ้นโดยมีเจตนาทำให้หลงเชื่อว่าเป็นอาวุธปืน ทั้งนี้ เพราะเล็งเห็นว่า หากสิ่งเช่นนั้น สามารถทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อว่าเป็นอาวุธปืนซึ่งเป็นวัตถุอันตราย ก็อาจสร้างความไม่สงบให้เกิดขึ้นได้ หากถูกนำไปใช้ในทางที่ผิด

2.2 การผลิต การลักลอบค้าอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

2.2.1 ความหมายของอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

“อาชญากรรม” มีความหมายในทางกฎหมาย (legal approach) โดยอธิบายว่าอาชญากรรม คือ การกระทำของบุคคลซึ่งละเมิดต่อกฎหมายอาญา¹⁵

“องค์กรอาชญากรรม” ถูกนำมาใช้เป็นครั้งแรกเมื่อประมาณกลางคริสต์ศตวรรษที่ 18 เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความผิดที่กระทำตามลำพังเฉพาะตัวบุคคล (Offences commit by individuals) และความผิดที่กระทำเป็นองค์กร (Organized offences) โดยมีความแตกต่างกัน 2 ประการ ได้แก่

- (1) จำนวนของบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- (2) ทักษะในการประกอบอาชญากรรม¹⁶

¹⁵ Hugh D. Barlow, *Introduction to Criminology*, 5ed. (Illinois : Harper Collins Publisher, 1989), p. 7.

Donald R. Cressey ได้อธิบายความหมายขององค์กรอาชญากรรมไว้ว่า คือ อาชญากรรมใดๆที่กระทำลงโดยบุคคลผู้มีตำแหน่งในการแบ่งหน้าที่ตามที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อการ ประกอบอาชญากรรม¹⁷

Richard Quinney อธิบายว่า องค์กรอาชญากรรม คือ การสมคบกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินหรืออำนาจ โดยไม่คำนึงถึงกฎหมาย ด้วยการใช้ประโยชน์จากเศรษฐกิจ ใช้ กำลังทางกายภาพหรือการทุจริตต่อสาธารณะหรือบุคคล โดยมีระบบการดำเนินการแบบการ ประกอบทางธุรกิจ¹⁸

การให้คำนิยามความหมายของ “องค์กรอาชญากรรม” ของอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nation Convention Against Transnational Organized Crime 2000) บทบัญญัติในข้อ 2 ได้ให้คำ นิยามของอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรไว้ว่า “กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร” (organized criminal group) หมายถึง กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างของบุคคลสามคนหรือมากกว่า ที่ ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและที่มีการประสานการดำเนินการระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายในการ ก่ออาชญากรรมร้ายแรงหนึ่งฐานความผิดขึ้นไปตามที่ได้กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้เพื่อให้ได้มาซึ่ง ผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม¹⁹

ความหมายของคำว่า “ข้ามชาติ” จากเอกสารประกอบการประชุมสภาเศรษฐกิจและ สังคมขององค์การสหประชาชาติ ณ เมืองเนเปิลส์ ประเทศอิตาลี ระหว่างวันที่ 21 ถึง 23

¹⁶ Franco Roberti, “Effective Method to Combat Transnational Organized Crime in Criminal Justice Processes”, 58 *UNAFEI* 112,116 (December 2001)

¹⁷ Donald R. Cressey, “The Functions and Structures of Criminal Syndicates,” in *Task Force Report : Organized Crime*, President’s Commission on Law Enforcement and Administration of Justice (Government Printing Office, 1967), Appendix A, 29, Quoted in Alan A. Block, “History and the Study of Organized Crime,” in *Perspectives on Organizing Crime : Essays in Opposition*, ed. Alan A. Block (Dordrecht : Kluwer Academic Publishers, 1990), p. 8.

¹⁸ Richard Quinney, *Criminology*, 2 ed. (Boston : Little Brown Co., 1979), page 203.

¹⁹ UNTOC, Article 2 (a)

พฤศจิกายน 2537 ระบุว่า “ข้ามชาติ” โดยทั่วไปนั้นหมายถึง การเคลื่อนย้ายข้อมูล เงินตรา วัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือสิ่งของอื่นที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้ ข้ามพรมแดนของประเทศหนึ่งไปยังอีก ประเทศหนึ่ง โดยมีผู้กระทำความผิดเกี่ยวข้องกับอย่างน้อยหนึ่งคนที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ²⁰

นอกจากนี้นักอาชญาวิทยายังได้ให้ความหมายของคำว่า “อาชญากรรมข้ามชาติที่ จัดตั้งในลักษณะองค์กร” ว่าหมายถึง การกระทำผิดของคนที่มีความรู้ มีการศึกษา ซึ่งมารวมกลุ่ม กันกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆไม่ว่าจะเป็นการค้าของเถื่อน ค้ายาเสพติด การพนัน การขู่ ครอบงำ การค้าหญิงและเด็ก ฯลฯ ซึ่งมีกฎเกณฑ์การดำเนินงานขององค์กรที่เคร่งครัด มีระเบียบ วินัย มีการเปลี่ยนวิธีการทำงานที่ฉับไวและยืดหยุ่นได้เสมอ รวมถึงการเข้าไปพัวพันกับการเมืองใน การตรากฎหมายที่มีผลต่อการดำเนินงานขององค์กรหรือยับยั้งกฎหมายที่จะส่งผลร้ายแก่สมาชิก โดยรวม²¹

President's Commission on Law Enforcement and Administration of Justice ได้ให้คำจำกัดความว่า “อาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร” หมายถึง การรวมตัวกันของ อาชญากรรมหลายอย่างซึ่งมีโครงสร้างของการทำงานที่ลับซับซ้อน โดยมีการติดต่อประสานงาน กัน และกิจกรรมสำคัญของอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร คือ การสนองต่อความต้องการ สินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย เช่น การพนัน การค้าประเวณี การค้ายาเสพติด และรูปแบบอื่น ของการบริการแก่ลูกค้าซึ่งก็คือประชาชนจำนวนมาก อาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรแผ่ ขยายตัวเข้าไปเกี่ยวข้องกับควบคุมในธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมายและผิดกฎหมาย เช่น การผูกขาด การเลียงภาษี การข่มขู่ การก่อการร้าย ทั้งนี้เพื่อจะทำรายได้ให้ได้มากที่สุดและในการที่จะ ดำเนินการต่างๆให้ลุล่วงไป จากการขัดขวางของเจ้าหน้าที่รัฐ อาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะ องค์กรยังมีวิธีการโอนเงินที่ผิดกฎหมายจำนวนมากไปใช้ดำเนินการทางธุรกิจที่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อเป็นการเพิ่มอำนาจของอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรโดย

---

²⁰ (...“transnational” is generally used to refer to the movement of information, money, physical objects, people, or other tangible or intangible items across state boundaries, when at least one of the actors involved in this movement is nongovernmental...)

²¹ กุมพล พลวัน, “ประเทศไทยกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในอนาคต,” วารสาร อัยการนิเทศ, เล่มที่ 4, ปีที่ 52, น. 534.

การควบคุมระบบเศรษฐกิจ เงินจำนวนมหาศาลของอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรยังนำไปใช้ในการลงทุนธุรกิจโดยปราศจากคู่แข่ง และการบังคับใช้กฎหมายจากเจ้าหน้าที่รัฐ²²

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “อาชญากรรมข้ามชาติ (transnational crime)” คือ การกระทำที่มีประเทศที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นความหมายตามกฎหมายอาญาและมีบทลงโทษกำหนดไว้ โดยมีลักษณะเป็นการกระทำร่วมกันโดยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปในรูปแบบขององค์กร มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ร่วมกัน โดยมีการเตรียมการพยายาม และลงมือกระทำความผิดต่อเนื่องจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศ²³

อย่างไรก็ดี ความหมายของอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรนี้จะไม่ได้อธิบายความรวมถึงการก่อการร้าย (terrorism) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง แม้ว่าขบวนการก่อการร้ายจะมีลักษณะการดำเนินงาน และการบังคับบัญชาที่คล้ายคลึงกับอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรก็ตาม²⁴

2.2.2 ลักษณะของอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

องค์กรอาชญากรรมคือ รูปแบบพฤติกรรมที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิด และพฤติกรรมนั้นก่อให้เกิดผลกระทบรุนแรงต่อคุณค่าซึ่งสังคมเห็นว่ามีค่าสำคัญ²⁵ องค์กรอาชญากรรมมีลักษณะที่แตกต่างจากอาชญากรรมปกติ โดยมีลักษณะดังนี้²⁶

²² “President’s Commission On Law Enforcement and Administration of Justice”, *Organized Crime In Law* 273.8, Volume 1. ED.SKOINCK (Berkley: University Of California, 1978), p. 71.

²³ คำจำกัดความอาชญากรรมข้ามชาติ “อาชญากรรมข้ามชาติ,” สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 10 เมษายน 2553. สืบค้นจาก <http://www.specialcrime.police.go.th/transdefinition.html>.

²⁴ Nation Advisory Committee on Criminal Justice, *Organized Crime* (Report of the Task Force on Organized Crime, 1987), p. 7-8.

²⁵ สิริวัศ จรูญโรจน์ ณ อยุธยา, “ความรับผิดชอบในทางอาญาของผู้เข้าร่วมในองค์กรอาชญากรรม”, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547), น. 12.

1) ผู้กระทำความผิดหรือร่วมคบคิดกันกระทำความผิดมีหลายคน แต่ละคนมีการแบ่งแยกหน้าที่กันรับผิดชอบ มีระบบการติดต่อสื่อสารที่ปกปิด และมีการตัดตอนความรู้ในข้อมูลเท่าที่จำเป็น (need to know) และมีระบบการควบคุมอย่างเคร่งครัดที่ทุกคนต้องถือปฏิบัติอย่างจริงจัง ในการกระทำความผิดอย่างหนึ่งๆ ผู้บงการหรือตัวการใหญ่จะเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง อาจจะเข้าร่วมเพียงแต่ในขั้นตอนการคิด การวางแผน หรืออาจมีการมอบหมายให้ระดับรองลงไปเป็นผู้คิดวางแผนแทน โดยมีตัวบงการคอยควบคุมอยู่เบื้องบน ผู้กระทำความผิดจริงๆ ส่วนใหญ่จะเป็นลูกน้องในระดับล่าง (level street) ผู้กระทำความผิดจริงๆ กับผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ที่ได้รับผลประโยชน์แท้จริงจากการกระทำความผิดเป็นคนละคนกัน

2) พฤติกรรมในการกระทำความผิด ในกระบวนการหรือรูปแบบการกระทำความผิด องค์การอาชญากรรมมีความสลับซับซ้อน กล่าวคือ

2.1) เป็นการจัดตั้งองค์กรเพื่อกระทำความผิดกฎหมาย โดยในองค์กรนั้นมีการจัดระบบป้องกันการสืบสวนลงโทษ จากฝ่ายเจ้าหน้าที่อย่างพร้อมมูล คือ

(1) มีการจัดลำดับชั้นของบุคคลที่ร่วมกระทำความผิด ไว้เป็นชั้นๆ แต่ละระดับมีความรู้จำคุ้นเคยเฉพาะบุคคล ที่ตนติดต่อ หรือเกี่ยวข้องด้วยเท่านั้น มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ในทางตั้ง แต่ไม่มีความสัมพันธ์ในทางขวาง

(2) การสั่งหรือการสื่อสาร จะใช้ระบบการสื่อสารในทางลับหรือใช้รหัส เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลภายนอกรับรู้

(3) ในองค์กรมีระบบการควบคุมและการรักษาความลับอย่างเคร่งครัด ผู้ใดผิดพลาด จะได้รับการลงโทษจากองค์กรอย่างรุนแรงถึงชีวิต

(4) เมื่อถูกจับกุม ถ้าหากรับสารภาพและปกปิด ไม่ขัดท้อถึงบุคคลอื่นๆ จะได้รับการช่วยเหลือและดูแลครอบครัวอย่างดี แต่ถ้าขัดท้อหรือให้การเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองทั้งตัวเองและครอบครัวอาจเดือดร้อน อาจถึงชีวิตได้

2.2) มีระบบตัดความสัมพันธ์ และพยานหลักฐานที่อาดพาดพิงตัวการใหญ่ไว้ อย่างรัดกุมโดย

(1) มีการจัดลำดับชั้นของผู้ร่วมกระทำความผิด โดยการมอบหมายงานกันอย่างเป็นทอดๆ แต่ละระดับจะรู้จักเฉพาะบุคคลที่ตนติดต่อด้วยเท่านั้น ไม่รับรู้ข้อมูลอื่นๆ แม้ว่า

---

²⁶ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สรุปสถานการณ์การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย, พ.ศ. 2536.

บุคคลหนึ่งบุคคลใด จะรับสารภาพหรือให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ก็เป็นส่วนที่ตนรู้เท่านั้น ซึ่งไม่เพียงพอที่จะสืบสาวไปถึงตัวการใหญ่ได้ และผู้ที่เข้าถึงตัวการใหญ่ได้ก็ เฉพาะบุคคลสนิทและได้รับการไว้วางใจจริงๆ เท่านั้น

(2) ใช้ระบบสั่งการเป็นทอดๆ โดยใช้รหัสลับในการสั่งงาน แต่เป็นที่รู้จักกันในหมู่ที่ติดต่อกันเท่านั้น ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นการดักฟังทางโทรศัพท์ หรือการเปิดจดหมาย หรือโทรเลข พยานหลักฐานเหล่านั้น ก็ไม่สามารถนำมาเป็นพยานหลักฐานได้

(3) มีระบบควบคุมและจัดการกับบุคคลที่เป็นภัยต่อองค์กรอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันการซัดทอด เช่น หากยอมรับและรับโทษแทน ก็จะได้รับ การดูแลทั้งผู้กระทำความผิดและครอบครัวเป็นอย่างดี แต่หากซัดทอดหรือให้การต่อเจ้าหน้าที่ ทั้งตนเองและครอบครัว อาจได้รับอันตรายถึงชีวิตได้ จึงไม่มีผู้ใดกล้าซัดทอด

2.3) ตัวการใหญ่จะไม่เข้าร่วมในการกระทำความผิด หรือเข้ามาเกี่ยวข้องกับ อยู่ใกล้เหตุการณ์ในการกระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนใดๆ

เพราะฉะนั้นอาจสรุปได้ว่า องค์กรอาชญากรรม หมายความว่า กลุ่มบุคคลซึ่งมีการกระทำร่วมกันในระยะเวลาอันพอสมควรเพื่อประกอบอาชญากรรมโดยเกี่ยวข้องกับ การใช้ความรุนแรง โดยใช้รูปแบบต่างๆกัน

อนุสัญญาฯ กำหนดนิยามโดยการแบ่งองค์กรอาชญากรรมออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

- (1) กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และ
- (2) กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้าง โดยเฉพาะกลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างนั้น

อนุสัญญาฯ มีความมุ่งหมายให้ใช้ในความหมายอย่างกว้างครอบคลุมถึงกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันอย่างหลวมๆ ด้วยความตั้งใจของผู้ที่เข้าร่วมตัวกัน โดยไม่จำเป็นต้องจัดลำดับชั้นของสมาชิกหรือแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน

ด้วยเหตุที่อนุสัญญาฯ มุ่งใช้เพื่อจัดการกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ดังนั้นถึงแม้ว่าคำนิยามความหมายของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและกลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะไม่มีองค์ประกอบของการข้ามชาติร่วมด้วยก็ตามแต่ อนุสัญญาฯ ก็ได้กำหนดให้อาชญากรรมตามอนุสัญญาฯ มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติต่อเมื่อเข้าตามที่กำหนดไว้ในข้อ 3 (2)²⁷ กล่าวคือ การกระทำความผิดมีลักษณะข้ามชาติหากว่า

²⁷ UNTOC, Article 3 (b)

- (ก) เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ
- (ข) เป็นการกระทำทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในรัฐหนึ่ง แต่การตระเตรียมการในชั้นต้นสำคัญของกรกระทำทำความผิด การวางแผน การสั่งการหรือควบคุมการกระทำทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง
- (ค) เป็นการกระทำทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมายที่มีการดำเนินการในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ หรือ
- (ง) เป็นการกระทำทำความผิดอาญาในรัฐหนึ่งแต่มีผลกระทบอย่างสำคัญต่อรัฐอีกรัฐหนึ่ง

ดังนั้น ลักษณะของอาชญากรรมข้ามชาติในลักษณะองค์กรนั้น เป็นการกระทำร่วมกันที่เกี่ยวข้องกับการประสานงานของกลุ่มสมาชิกในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย หรือในกิจกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

อาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรจะมีรูปแบบการกระทำผิดอย่างเป็นระบบ มีการเชื่อมโยงและแบ่งหน้าที่ในการทำงานกัน ปกปิดการดำเนินงานเป็นความลับ และมีการใช้อิทธิพลทั้งทางด้านการเงินและความรุนแรงเพื่อให้การกระทำผิดนั้นบรรลุผล รวมทั้งหลบเลี่ยงการตรวจสอบจับกุมของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ยังใช้อิทธิพลในการข่มขู่หรือฆ่าพยาน รวมทั้งใช้การติดสินบนเจ้าหน้าที่ทุกระดับเพื่อช่วยเหลือในการกระทำทำความผิด²⁸

2.2.3 ประเภทของอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

ในปัจจุบัน การดำเนินการขององค์กรอาชญากรรม ได้ปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบของขบวนการค้าหรือธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอื่นๆและอำนาจ โดยมีการดำเนินการประกอบอาชญากรรมในลักษณะข้ามชาติ อันเป็นผลมาจากปัจจัยหลัก 3 ประการคือ

- (1) การขยายระบบเศรษฐกิจไปทั่วโลก (globalization of the economy)

²⁸ พลตำรวจตรีวิเชียรโชติ สุกโชติรัตน์และพันตำรวจเอกทศเทพ นิวาสะบุตร. "ประเภทอาชญากรรม," เอกสารประกอบการสอนชุดอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาหน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, พิมพ์ครั้งที่ 2 (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2541), น. 98.

- (2) การเพิ่มจำนวนของผู้อพยพและการผสมผสานข้ามเชื้อชาติเฝ้าพันธุ์
 (3) การพัฒนาเทคโนโลยีการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร²⁹

การดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมโดยส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมของเศรษฐกิจ หรืออาชญากรรมที่ไม่ใช่ทางเศรษฐกิจ ในส่วนอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การฉ้อโกง ,ความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัสต์ (criminal breach of trust), การปลอมเอกสาร, การปลอมและแปลงเงินตรา, ความผิดเกี่ยวกับสินค้า (commodities offences), ความฉ้อฉลของบริษัท (corporate fraud), การฉ้อฉลเกี่ยวกับหลักทรัพย์การปั่นหุ้น (securities fraud and stock market manipulation), การฉ้อฉลเกี่ยวกับการประกันภัย ,การฉ้อฉลเกี่ยวกับพาณิชย์นาวี, การฉ้อฉลเกี่ยวกับบัตรเครดิตและการหลอกลวงเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน สำหรับอาชญากรรมที่ไม่ใช่ทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การลักลอบค้ายาเสพติด, การปล้นโดยมีอาวุธ, การลักพาตัวเพื่อเรียกค่าไถ่, การกรรโชก, การค้าประเวณี, การพนันในลักษณะมีเครือข่ายเชื่อมโยง (syndicated gaming and betting), การลักลอบค้าอาวุธปืน และการลักขายนพาหนะที่เดินด้วยเครื่องยนต์³⁰

ตามอนุสัญญาต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ. 2000 ได้แบ่งประเภทขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติไว้ 10 ประเภท คือ³¹

1. การลักลอบค้ายาเสพติด (illicit trafficking in drug)
2. การลักลอบขนคนเข้าเมือง (smuggling of illegal migrants)
3. การลักลอบค้าอาวุธ (arms trafficking)

²⁹ James O. Finekenauer , “Meeting the Challenge of Transnational Crime,” http://www.ncjrs.org/pdffiles/1/jr_002446.pdf, July2000.

³⁰ ต่อศักดิ์ บุรณะเรืองโรจน์(แปลและเรียบเรียง) , “การอธิบายทั่วไปเกี่ยวกับแนวความคิดทางด้านนโยบายเพื่อปราบปรามองค์กรอาชญากรรม(Organized Crime),” ใน ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและนโยบายความมั่นคง มุมมองไทย ยุโรปและนานาชาติ, บรรณาธิการโดยพรสวรรค์ วัฒนางกูร (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), น. 4-5.

³¹ วิชพร ประสารราชกิจ, “อาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ”, ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ : มุมมองไทย ยุโรปและนานาชาติ. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), น. 59-82.

4. การลักลอบค้าอาวุธนิวเคลียร์ (trafficking in nuclear material)
5. องค์การอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย (transnational criminal organized and terrorism)
6. การลักลอบค้าหญิงและการค้าเด็ก (trafficking in women and children)
7. การลักลอบค้าชิ้นส่วนมนุษย์ (trafficking in body parts)
8. การโจรกรรมและลักลอบค้ายานพาหนะ (theft and smuggling of vehicles)
9. การฟอกเงิน (money laundering)
10. การกระทำความผิดอื่นๆ (other activities) ได้แก่ การโจรกรรมศิลปวัตถุ การให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ และข้าราชการอื่นๆ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ อาชญากรรมสิ่งแวดล้อม อาชญากรรมทรัพย์สินทางปัญญา การฉ้อโกงประกันภัยทางทะเล และการแทรกซึมและครอบงำธุรกิจกฎหมาย เป็นต้น

สำหรับสภาพองค์การอาชญากรรมของประเทศไทยในปัจจุบัน นอกจากจะเป็นลักษณะของกลุ่มผู้มีอิทธิพลซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องผิดกฎหมายต่างๆแล้ว ยังมีองค์การอาชญากรรมต่างชาตินี้เข้ามาดำเนินการในประเทศไทย และองค์การอาชญากรรมภายในประเทศไทยเองที่มีการดำเนินการในลักษณะข้ามชาติ ซึ่งประเภทของอาชญากรรมข้ามชาติที่สำคัญในประเทศไทย ได้แก่

1. การลักลอบค้ายาเสพติด (illicit trafficking in drugs)
  2. การลักลอบคนเข้าเมือง (smuggling of illegal migrants)
  3. การลักลอบค้าอาวุธ (arms trafficking)
  4. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (economic crime and computer crime)
  5. การลักลอบค้าหญิงและเด็ก (trafficking of woman and children)
  6. การโจรกรรมและการลักลอบยานพาหนะ (theft and smuggling of vehicles)
  7. การฟอกเงิน (money laundering)³²
- ตัวอย่างองค์การอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย ได้แก่

---

³² วัชรพล ประสานราชกิจ, “อาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ,” ในปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและนโยบายความมั่นคง มุมมองไทย ยุโรป และนานาชาติ, บรรณาธิการโดยพรสวรรค์ วัฒนางกูร (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), น. 62.

1. กลุ่มมาเฟียเยอรมัน พฤติการณ์เปิดสำนักงานทนายความนำหน้า ปลอมแปลงวีซ่าและพาสปอร์ต คุมกิจการบาร์เบียร์
2. กลุ่มมาเฟียรัสเซีย มีพฤติการณ์ค้าผู้หญิง ส่งออกยาเสพติดที่รับซื้อจากภาคเหนือ ชายเฉพาะชาวรัสเซียในร้านอาหารรัสเซีย และเป็นมือปืนรับจ้างในคุ้มสังกัตชาติยุโรป
3. กลุ่มมาเฟียฟิลิปปินส์ มีพฤติการณ์แก๊งต้มตุ๋นไฟ
4. กลุ่มมาเฟียออสเตรเลีย มีพฤติการณ์ส่งหญิงไทยไปค้าประเวณีต่างประเทศ
5. กลุ่มมาเฟียแดนมาร์ก เปิดร้านขายใส่กรอกบังหน้า จัดหาเด็กผู้ชายป้อนธุรกิจเช็ทซ์ทัวร์ และค้าประเวณีข้ามชาติ
6. กลุ่มมาเฟียอังกฤษ มีกิจการบาร์อะโกโก้ กิจการเช็ทซ์ทัวร์ ส่งหญิงไทยไปอังกฤษ ตั้งบริษัทต้มตุ๋นคนไทย ส่งแรงงานไปต่างประเทศ ค้าโคเคนและเฮโรอีน
7. กลุ่มมาเฟียจีน ฮ่องกงและมาเก๊า มีพฤติการณ์เรียกค่าคุ้มครอง และค้ายาเสพติดในระยะหลังเริ่มขยายเข้าถึงแก๊งลูกหมู หรือชนคนจีนแผ่นดินใหญ่ผ่านเข้าไทยก่อนที่จะไปต่อประเทศที่สาม
8. กลุ่มมาเฟียพม่า พฤติการณ์ร่วมกับคนไทยและต่างชาติ ปลอมพาสปอร์ต วีซ่าเพื่อส่งหญิงไปประเทศญี่ปุ่น
9. กลุ่มมาเฟียปากีสถาน มีพฤติการณ์ลักลอบนำชาวต่างชาติ เข้ามาพักพิงในกรุงเทพฯ ขนยาเสพติด เรียกเก็บค่าคุ้มครองจาชชาวต่างชาติ อินเดีย ปากีสถาน บังคลาเทศ และช่านาญทำพาสปอร์ตปลอม³³

2.3 ผลกระทบจากการผลิต และการลักลอบค้าอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนโดยผิดกฎหมาย

ผลกระทบของของอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรมีมากมายแผ่ขยายไปทั่วทุกแห่ง ทั้งนี้รวมถึงจากการผลิต และการลักลอบค้าอาวุธปืนฯ โดยผิดกฎหมายซึ่งถือเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่ส่งผลกระทบต่อประเทศต่างๆ โดยผู้นำขององค์กรอาชญากรรม

³³ วีระพงษ์ บุญโญภาส , “อาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ,” ในปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและนโยบายความมั่นคง มุมมองไทย ยุโรป และนานาชาติ, บรรณาธิการโดยพรสวรรค์ วัฒนางกูร(กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544) น. 45-49.

กลายเป็นผู้มีอิทธิพลในทุกด้านไม่ว่าทางด้านการเงิน เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการพัฒนาประเทศโดยรวม และเป็นผลให้ความมั่นคงของประเทศเสียหายอย่างร้ายแรง

2.3.1 ผลกระทบด้านสังคม

การผลิต และการลักลอบค้าอาวุธปืนฯ โดยส่วนใหญ่มักดำเนินการโดยกลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งมีการจัดระเบียบภายในองค์กรอย่างเป็นระบบ มีการสร้างเครือข่ายอิทธิพลอย่างกว้างขวางทุกระดับชั้น ทั้งนี้จะมีการทำธุรกิจที่ถูกกฎหมายควบคู่กันไปธุรกิจที่ผิดกฎหมาย ทำให้สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล องค์กร หรือสถาบันต่างๆได้อย่างชอบธรรมในสังคม ซึ่งค่านิยมในปัจจุบันให้ความสำคัญกับวัตถุ และบุคคลที่มีอำนาจและเงินทอง ทำให้บุคคลในสังคมไม่คำนึงถึงวิธีในการได้มาของรายได้ว่าจะผิดกฎหมายหรือไม่

การลักลอบค้าอาวุธปืนฯ แม้จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อสังคมมากนัก แต่ก็เป็นส่วนสนับสนุนที่สำคัญในการนำไปใช้ในการดำเนินธุรกิจผิดกฎหมายอื่นๆ เช่น การค้ายาเสพติด หรือการลักลอบค้ามนุษย์ที่ต้องมีการนำอาวุธปืนฯไปใช้ และอาวุธปืนฯเหล่านั้นมักจะเป็นอาวุธปืนฯที่มาจาก การลักลอบผลิต หรือการซื้อขายกันโดยผิดกฎหมายเพื่อป้องกันการตรวจสอบติดตามจากเจ้าหน้าที่รัฐ

2.3.2 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ³⁴

การลักลอบค้าอาวุธปืนฯ โดยผิดกฎหมายนั้นแม้จะก่อให้เกิดผลด้านบวกต่อเศรษฐกิจ เพราะทำให้เกิดการหมุนเวียนของเงินจำนวนมหาศาลเพราะเป็นงานที่สร้างรายได้ให้กับตัวองค์กรอาชญากรรม และผู้ที่ทำงานนั้น แต่เงินจำนวนมหาศาลที่เกิดการหมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจนั้นก็ก่อให้เกิดผลด้านลบเพิ่มเป็นทวีคูณต่อระบบเศรษฐกิจ เพราะเงินที่ได้มาจากการกระทำผิดกฎหมายนั้นก็ให้นำมาลงทุนในการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมายอื่นๆอีก นอกจากนี้ยังเกิดผลกระทบต่อการจัดระบบด้านงบประมาณแผ่นดินที่รัฐไม่สามารถเก็บภาษีได้อย่างถูกต้อง

³⁴ นवलน้อย ตีร์รัตน์, “การฟอกเงินและผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง”, ใน หวย ช่อง ป่อน ยาบ้า เศรษฐกิจนอกกฎหมายกับนโยบายสาธารณะในประเทศไทย. (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ตรีสวัสดิ์, 2543) น. 283.

เพราะมักจะมีการดำเนินวิธีการเพื่อให้หลุดพ้นจากการเก็บภาษีจากรัฐเนื่องจากแหล่งที่มาของเงินนั้นได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

2.3.3 ผลกระทบด้านการเมือง

การเมืองในปัจจุบันนั้นเป็น “ธุรกิจการเมือง” (money politics)³⁵ เนื่องจากนักการเมืองแข่งขันใช้เงินซื้อเสียงผ่านตัวแทน หัวคะแนนที่มีอิทธิพลในพื้นที่ เพื่อให้ได้ถูกรับเลือกเมื่อได้รับเลือกก็มักจะหาช่องทางในการแสวงหาเงินกลับคืนให้กลับตนเอง จึงเป็นการเปิดช่องทางให้แก่องค์กรอาชญากรรมที่มักจะเข้ามาให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งทางการเมือง สร้างเครือข่ายอิทธิพลขึ้นเพื่อความสะดวกในการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมายต่อไป

2.3.4 ผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

รายได้จากการดำเนินธุรกิจที่ผิดกฎหมาย เช่น การลักลอบค้าอาวุธปืนฯโดยผิดกฎหมายนั้น มีกระบวนการที่เป็นระบบและสร้างเครือข่าย อิทธิพลแล้ว เมื่อเกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงการเมืองแล้ว ย่อมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศนอกจากนั้น การลักลอบค้าอาวุธปืนฯ โดยผิดกฎหมายมักมีความสัมพันธ์กับองค์กรก่อการร้ายและขบวนการแบ่งแยกดินแดนเป็นหลัก ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการแบ่งแยกดินแดนและทำลายความมั่นคงของประเทศชาติ

2.4 สภาพปัญหาของการผลิต และการลักลอบค้าอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนโดยผิดกฎหมาย

2.4.1 ปัญหาเรื่องอาวุธปืนเถื่อน

ตามรายงานการวิจัยพบว่าในแต่ละปีมีการค้าอาวุธประมาณ 4,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยประเทศที่มีการส่งออกในระดับต้นๆ ในปี 2002 ได้แก่ เบลเยียม บราซิล จีน เยอรมัน

³⁵ วันชัย รุจนวงศ์, “ฝ่าองค์กรอาชญากรรม : มะเร็งร้ายของสังคม,” พิมพ์ครั้งแรก (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2548), น. 58.

อิตาลี รัสเซีย และสหภาพรัฐและอเมริกา และคาดว่าจะมีจำนวนการค้าอาวุธที่ผิดกฎหมายที่ไม่สามารถสืบพบได้อีกประมาณถึง 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ³⁶

จากการลักลอบค้าอาวุธปืนโดยมิชอบด้วยกฎหมายทำให้อาวุธปืนออกสู่ท้องตลาดเป็นจำนวนมาก และมีราคาถูกหาซื้อได้ง่าย ซึ่งอาวุธปืนที่มีมิชอบด้วยกฎหมายเหล่านี้เป็นอาวุธปืนที่ไม่มีทะเบียน คือไม่ได้รับใบอนุญาตจากทางราชการ ไม่สามารถตรวจสอบที่มา และผู้ครอบครอง ผู้มี หรือใช้ได้ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านอื่นตามมาอีกหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านอาชญากรรม

2.4.2 ปัญหาด้านอาชญากรรม

การผลิต และการลักลอบค้าอาวุธปืน โดยผิดกฎหมายนั้น เป็นอาวุธปืนที่ผลิตขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่อยู่ในระบบของทางราชการ จึงทำให้ไม่สามารถติดตามตรวจสอบแหล่งผลิต ผู้ซื้อ ผู้ขาย หรือผู้ใช้หรือครอบครองได้ จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่อาชญากรต้องการเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชญากรรมที่ผิดกฎหมาย เนื่องจากอาวุธปืนเป็นสิ่งที่มีอำนาจในการทำร้ายแรง แต่ขณะเดียวกันกลับเป็นสิ่งที่สามารถพกพาติดตัวไปได้โดยสะดวก การเพิ่มจำนวนของอาวุธปืนที่ผิดกฎหมาย ย่อมส่งผลถึงการเพิ่มขึ้นของอาชญากรรม เพราะวัตถุประสงค์ที่ใช้เพื่อประกอบอาชญากรรมหาซื้อได้สะดวกง่ายดายมากขึ้น

จากการวิจัยพบว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจากอาวุธปืนทำให้มีผู้บาดเจ็บและล้มตายจำนวนมาก โดยพบว่ามากกว่า 600 ล้านคนทั่วโลก มีผู้เสียชีวิตประมาณ 300,000 คนต่อปี ซึ่ง 100,000 คน เสียชีวิตในภาวะสงคราม ส่วนอีก 200,000 คนเสียชีวิตจากสถานการณ์ที่ไม่ใช่สงคราม เช่น การถูกฆาตกรรม การถูกยิงโดยไม่เจตนา และการยิงโดยตำรวจ ซึ่งจำนวนของผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอาวุธปืนที่ไม่เป็นที่รู้จักแต่มีศักยภาพร้ายแรงอยู่เป็นจำนวนมาก³⁷

³⁶ United Nations office on drugs and crime, "The United Nations Firearms Protocol entered into force on 3 July 2005, ushering in a new international instrument to regulate the illicit manufacturing and trafficking of small arms, which include handguns, pistols, sub-machine guns and light missiles" (2005)

<http://www.unodc.org/newsletter/en/200504/page005.html>

³⁷ เฟิ่งอ๋าง

2.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเข้าเป็นภาคีพิธีสาร

2.5.1 ประโยชน์ด้านกระบวนการยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมาย

เนื่องจากกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ของประเทศไทยในปัจจุบันอาจยังไม่เพียงพอต่อการลงโทษขององค์กรอาชญากรรม หรืออาชญากรรมข้ามชาติ เนื่องจากบทลงโทษที่กำหนดไว้ตามกฎหมายนั้น บัญญัติขึ้นเพื่อการลงโทษการกระทำความผิดทำขึ้นในลักษณะปัจเจกบุคคล เป็นเหตุให้ไม่สามารถดำเนินคดีแก่บุคคลเหล่านี้ได้ แต่เมื่อประเทศไทยได้มีการลงนามในอนุสัญญาฯ และพิธีสาร แล้วทำให้ต้องมีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติต่างๆ นอกจากนี้ยังทำให้ประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือจากประเทศสมาชิกในการร่วมมือปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

2.5.2 ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ

การลักลอบค้าอาวุธปืนฯ ได้สร้างผลกำไร และเงินจำนวนมากแก่องค์กรอาชญากรรม ซึ่งเงินที่ไหลเวียนอยู่ในประเทศนั้นมิได้เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจที่ถูกต้องของประเทศ และยังเป็นการทำลายระบบเศรษฐกิจโดยรวมอีก หากมีการปราบปรามกลุ่มลักลอบค้าอาวุธปืนฯ ย่อมส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเกิดความมั่นคงปลอดภัยเงินจะถูกดึงกลับเข้าสู่ระบบที่ถูกต้องซึ่งทำให้กลไกของระบบเศรษฐกิจของประเทศสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อประเทศต่างๆ มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจแล้ว ย่อมส่งผลถึงระบบเศรษฐกิจที่เข้มแข็งของโลก

2.5.3 ประโยชน์ด้านสังคม

เมื่ออาวุธปืนฯที่เกิดจากการลักลอบค้าอาวุธปืนฯลดจำนวนลง ย่อมเกิดความปลอดภัยขึ้นในสังคมมากขึ้น และเป็นการลดปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคม เนื่องมาจากปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ อาวุธที่จะใช้กระทำความผิดหาได้ยากลำบากขึ้น นอกจากนั้นยังเป็นการลดความสูญเสียชีวิตได้เนื่องจากอาวุธที่ใช้ไม่มีอำนาจร้ายแรงเท่าปืน

2.5.4 ประโยชน์ด้านความมั่นคงของประเทศ

องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยมักมีกลุ่มนักการเมือง หรือผู้มีอิทธิพลเข้าไปเกี่ยวข้องเป็นผลให้องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติแผ่ขยายอิทธิพลทำให้ระบบการเมืองการปกครองถูกแทรกแซง ถ้าการปราบปรามองค์กรเหล่านี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้วก็จะส่งผลให้เกิดความมั่นคงของประเทศ